

Bezielde inzet voor behoud van de schepping

Als katholieken (oudere maar ook jongere) maatschappelijk actief zijn, kunnen zij de behoefte hebben om elkaar met enige regelmaat te ontmoeten. We willen dan ervaringen uitwisselen, nieuwe inzichten opdoen en ook voeding vinden voor onze ziel. Want de maatschappij is weerbarstig. We stuiten op grenzen en komen daarbij ook onszelf tegen. Wat gaat goed en wat minder goed? Hoe moeten we dingen aanpakken? Wat kunnen we leren van elkaar? En hoe houden we de moed erin, hoe blijven we hoopvolle mensen? Welke rol speelt daarbij onze relatie met geloof en Kerk?

De parochie kan een plek van ontmoeting zijn, bijvoorbeeld voor Caritaswerkgroepen, pastorale bezoeken en vrijwilligers van de K.B.O. of de Zonnebloem. Er bestaan daarnaast allerlei regionale, diocesane en landelijke verbanden. Vertegenwoordigers van landelijke katholieke organisaties ontmoeten elkaar in het kader van het V.K.M.O., het Verband van Katholieke Maatschappelijke Organisaties. Wat jongeren betreft zijn er in diverse parochies M25-groepen actief, waarbij M25 verwijst naar Matteüs 25 en de werken van barmhartigheid. Nog steeds ondernemen groepen vormelingen maatschappelijke activiteiten. Op universiteiten en hogescholen is de katholieke stichting Thomas More actief. Deze brengt studenten, academici en belangstellenden bijeen voor vormingsactiviteiten op allerlei terrein. De katholieke levensbeschouwing wordt daarbij actief doorgegeven, zo weet ik van een zoon die daar actief is.

Sinds 2021 is er een nieuw landelijk verband actief: de Laudato Si' Alliantie. Naar aanleiding van de brede belangstelling voor de encycliek van paus Franciscus *Laudato si'* uit 2015 is deze alliantie opgericht door de Bisschoppenconferentie, de Konferentie van in Nederland gevestigde Religieuzen (KNR) en acht andere organisaties (zie www.laudato-si.nl). Deze website is duidelijk gericht op de jongere generaties maar bij de ontmoetingen zijn mensen van vele leeftijden betrokken. Zo was er op 18 oktober in de Nijmeegse Radboud-universiteit een landelijke verdiepingsdag over ecologische spiritualiteit. Zestig mensen, jong en oud,

kwamen bijeen vanuit verschillende netwerken. Vier organisaties hadden hun achterban voor deze dag uitgenodigd: de Laudato Si' Alliantie, het Laudato Si' Instituut (onderdeel van de Radboud Universiteit), het Titus Brandsma Instituut en Socires, een denktank met katholieke roots.

De coördinator van de Laudato Si' Alliantie Jurijn Timon de Vos is een jonge, gepromoveerde katholieke man die met groot enthousiasme kan vertellen. Niet alleen over wat de paus zegt over integrale ecologie, maar ook over hoe jonge mensen hun weg zoeken in een tijd van klimaatcrisis en een overdaad aan prikkels. De Vos: "Je wordt tegenwoordig vanaf de basisschool doodgegooid met het thema duurzaamheid. Jongeren voelen direct aan of iemand authentiek is en zijn allergisch voor breedsprakigheid. Er is frustratie over bla bla. De vraag is: 'Wat gaan we doen?' Als je jongeren wilt bereiken, moet je niet beginnen met beginselen of ervan uitgaan dat ze behoren tot een groep. Onze tijd is individualistisch. Jongeren vragen: 'Hoe sta jij in de wereld?' Zo kunnen ze ook aan een bisschop vragen: 'Wat doet u voor het klimaat?' Wij willen de komende drie jaar

een programma ontwikkelen voor katholieke jongeren, aansluitend bij waar zij nu mee bezig zijn." Er is een veelkleurig aanbod rond duurzaamheid, zo signaleert Jurijn Timon. "Daarbinnen moet ook een herkenbaar en aansprekend katholiek geluid te horen zijn.

Zo hebben we een hertaling in eenvoudige taal gemaakt, met een imprimatur van de Kerk, van de encycliek *Laudato si'*. Dat vindt veel aftrek. In 2023 organiseerden we een Laudato Si'-dag voor mensen die actief zijn in gemeenschappen, voor inspiratie en bemoediging. De urgentie van een ecologische bekering wordt breed gevoeld. Maar machteloosheid en cynisme kunnen toeslaan. Het maakt veel uit of je een band voelt met een gemeenschap die gedragen wordt door vreugde en hoop. Een gemeenschap waar ook het besef leeft dat iedereen wel een roeping heeft,

maar dat we niet God zelf zijn. Dat zet een belangrijke rem op een doorgeslagen radicaliteit." "Paus Franciscus slaat soms een strenge toon aan," aldus De Vos. "Maar dat doet hij met name naar mensen die een grotere verantwoordelijkheid dragen: vertegenwoordigers van bedrijven en overheden. De individuele burgers, waaronder ook de jongeren, wil hij juist vooral bemoedigen. In die lijn werken wij. Zo staan we ook met een stand op de Katholieke Jongerendag. En voor het Jubeljaar ontwikkelen we samen met anderen een reis voor jongeren naar Assisi en Rome, om hen kennis te laten maken met de veelkleurigheid van de katholieke Kerk. *Laudato si'* is daar een belangrijk onderdeel van."

Tot zover Jurijn Timon de Vos, met wie ik een gesprek had. Wat de Laudato Si' Alliantie doet, staat binnen een bredere maatschappelijke ontwikkeling. Een andere zoon vertelde me over een onlangs gehouden driedaagse bijeenkomst, Springtij geheten. Dit evenement was gericht op een breed publiek van sleutelfiguren in de 'duurzaamheidswereld', onder wie veel dertigers zoals hij. Met name het betoog (van een half uur, zeer de moeite waard) van Matthijs Schouten kon daar op veel instemming rekenen (zie op youtube.com: Springtij Forum 2024 | De beweging van Matthijs Schouten). Duurzaamheidsprofessionals komen er steeds meer achter dat de overvloed aan rapporten over de situatie in de wereld een kleine minderheid wanhopig en machteloos maakt (groot probleem, er gebeurt te weinig), maar de grotere massa eigenlijk niet bereikt. Duurzaamheid komt op een lange lijst van verantwoorde dingen: gezond leven, sporten, goed burgerschap et cetera. Verantwoord, maar niet leuk of inspirerend. Het verhaal van Schouten is ingebed in het boeddhisme, maar komt eigenlijk negentig procent overeen met hoe er in *Laudato si'* en de katholieke sociale leer over mens, relaties en natuur gedacht wordt. Mensen komen in beweging als het

hart ook geraakt wordt, als er verbondenheid groeit met al wat is en verwondering over de wereld waar wij onderdeel van zijn.

Schouten verbindt echte aandacht voor wat is met de mystieke tradities van de grote wereldgodsdiensten. Hij noemt drie thema's die in de jaren '60 en '70 van de vorige eeuw naar voren kwamen: emancipatie van vrouwen en minderheidsgroepen en zorg voor de kwetsbare aarde. Vrouwen en minderheidsgroepen hebben veel bereikt, omdat zij hun stem verhieven. Veranderingen zijn bij een breed publiek in ons land ingedaald. Dat is minder het geval bij het thema duurzaamheid. Hier moeten we zelf ontdekken dat we in al onze vezels verbonden zijn met moeder aarde en dat de schoonheid ervan en verbondenheid ermee ook hoop geven. Een katholieke stem levert aan deze ontwikkeling een belangrijke bijdrage.

door Hans Oldenhof, voormalig diocesaan diaconaal werker

